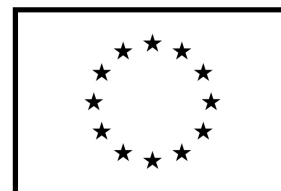

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Magdaléna Katonová

Dramatická výchova v ŠKD

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov

2012

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Magdaléna Katonová

Kontakt na autora: Základná škola, Ul. Šrobárova 20, Prešov
magdak2@centrum.sk

Názov OPS/OSO: Dramatická výchova v ŠKD

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2012

Odborné stanovisko vypracoval: PhDr. Slávka Dudinská

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe bola vytvorená z prostriedkov projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov. Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

ŠKD, esteticko-výchovná oblasť výchovy, hudobná záujmová činnosť, dramatická záujmová činnosť, metódy hudobnej záujmovej činnosti, metódy dramatickej záujmovej činnosti, kompetencie dieťaťa, hudobno-dramatické divadlo Plač Zeme.

Anotácia

Práca sa zameriava na možnosti využitia hudobnej a dramatickej záujmovej činnosti v ŠKD. Podrobne predkladá návrh a odskúšaný metodický postup nácviku hudobno – dramatického divadla Plač Zeme, ktorý môžeme aplikovať hlavne v čase mimo vyučovania. Súčasťou práce je scenár, návrh scény, návrh na rekvizity a prílohy súvisiace s aktivitami detí, ktoré nájdú využitie v ŠKD a v záujmových útvaroch.

OBSAH

Úvod

1 VÝCHODISKÁ A CIELE OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI	6
1.1 Kontext a rámec OPS.....	6
1.2 Špecifikácia cieľovej skupiny.....	8
1.3 Hlavný cieľ a čiastkové ciele OPS.....	8
2 OPIS OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI.....	9
2.1 Hudobno-dramatické divadlo Plač Zeme	9
2.1.1 Prebúdžanie zvierat	9
2.1.2 Pieseň Jar	12
2.1.3 Zvieratá sa rozprávajú.....	14
2.1.4 Ekopieseň.....	16
2.1.5 Dramatizácia piesne Ekopieseň, nácvik piesne Plač Zeme.....	18
2.1.6 Smutné zvieratká.....	20
2.1.7 Smelí mravčekovia.....	22
2.1.8 Mravce prichádzajú.....	23
2.1.9 Báseň V lese.....	25
2.1.10 Pieseň v lese.....	27
2.2 Overené prínosy osvedčenej pedagogickej skúsenosti.....	29
2.3 Potrebné pomôcky a prostriedky.....	30
Záver	31
Zoznam bibliografických zdrojov.....	32
Zoznam príloh.....	33

ÚVOD

„Kiež by sa všetci žiaci s pomocou dramatickej výchovy stali umelcami...

...umelcami svojej vlastnej úspešnej školskej dochádzky!“

Joël Maireau

V nadväznosti na obsah osvedčenej pedagogickej skúsenosti predkladáme vychovávateľkám ŠKD, učiteľom hudobnej výchovy pre primárne vzdelávanie, pedagógom v záujmovom útvare ako aj ďalšej pedagogickej verejnosti scenár a návrh metodického postupu pri nácviку hudobno-dramatického divadla Plač Zeme.

Záujmová činnosť detí je jedným z najdôležitejších prostriedkov výchovy. Tvorí hlavný obsah výchovy mimo vyučovania, a teda aj činnosti ŠKD. Má veľký význam pre individuálny i spoločenský rozvoj jednotlivca, ovplyvňuje všetky stránky jeho osobnosti. Vo vzácnnej jednote a harmónii prostredníctvom citových vzťahov a väzieb vzbudzuje túžbu detí po novom poznaní a súčasne ich podnecuje, aby poznatky uplatňovali v praktickej činnosti. Vedie dieťa k novému poznaniu bez toho, aby cítilo, že je to jeho povinnosť. Je dôležitým prostriedkom osobného a spoločenského sebauspokojovania detí, vedie ich k psychickej vyrovnanosti, spokojnosti a radosť. Dieťa, ktoré sa uspokojí vo svojich záujmoch, má k školským a domácim povinnostiam celkom iný vzťah.

Naša osvedčená pedagogická skúsenosť je súčasťou esteticko-výchovnej oblasti výchovy, je založená na integrácii hudobnej, dramatickej, ale aj výtvarnej záujmovej činnosti v ŠKD. Je určená pre deti mladšieho školského veku. Dôvodom napísania tejto práce boli zmeny v školstve, tvorba Výchovného programu, ktoré dávajú aj vychovávateľom viac voľnosti o podobe a rozvrhnutí jednotlivých záujmových činností v ŠKD. Požiadavka na väčšiu previazanosť výchovy mimo vyučovania so skutočným životom vyžaduje zaradzovanie takých metód, ktoré aktívne zapájajú žiakov do činnosti, rozvíjajú ich kľúčové kompetencie, pomáhajú lepšie sa zaradiť do spoločnosti, spolupracovať a komunikovať medzi sebou a efektívne využívať svoje schopnosti, vedomosti a zručnosti. Práve hudobno-dramatická záujmová činnosť, jej metódy a aktivity prinášajú deťom zážitok, naplňujú požiadavky na modernú, efektívnu výchovu mimo vyučovania, prostredníctvom ktorej deti spoznávajú svet, ale tiež sami seba, svoje možnosti a aktuálne hodnoty. Ďalším dôvodom napísania tejto práce je nedostatok námetov, scenárov pre realizáciu hudobno-dramatických divadiel, záleží na zanietenosti, kreativite a profesijných kompetenciách vychovávateľa a pedagóga, ktorí sa ich rozhodnú realizovať. Prekladaná osvedčená skúsenosť je rozdelená do desiatich časových jednotiek, v ktorých sa strieda v rámci jednej časovej jednotky nácviк nových piesní alebo novej dramatizácie textu s opakovaním už osvojených, postupne vzniká z čiastkových nácviikov jeden celok, jedno hudobno-dramatické dielo.

Veríme, že realizácia našej osvedčenej pedagogickej skúsenosti poslúži vychovávateľom v ŠKD, pedagógom pre primárne vzdelávanie, pedagógom v záujmových útvaroch nielen ako prostriedok pre rozvíjanie kľúčových kompetencií dieťaťa, ale pomôže pri zviditeľňovaní sa daného školského zariadenia v očiach verejnosti.

1 VÝCHODISKÁ A CIELE OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI

Každý človek je produktom a zároveň aj tvorivým subjektom, snažiacim sa pretvárať reálnu skutočnosť na ideálnu, miestami až fantastickú. Také je vlastne aj dieťa v mladšom školskom veku, ktoré sa snaží podnety každodenného života, každý svoj nápaditý pokus podať vo svojom prejave tak, aby sme my, dospelí pochopili jeho predstavu, vyjadrenie a pocity.

Medzi dôležité zložky esteticko-výchovnej oblasti výchovy v ŠKD, v ktorých sa to dá realizovať je hudobná a dramatická záujmová činnosť. Hudba svojimi vyjadrovacími prostriedkami dokáže podporovať u dieťaťa rozvoj emocionálnych a estetických zážitkov. Dieťa ňou dokáže prejavíť svoje city, skúsenosti, spôsobilosti, poznatky, postoje a hodnoty. Hudba ho podnecuje k spontánnemu pohybovému prejavu, k veľkej túžbe vyjadrovať svoju radosť, potešenie a nadšenie. Hudobná záujmová činnosť v ŠKD posilňuje základy hudobnosti žiakov, pestuje v nich vzťah k spevu, prebúdza lásku k hudbe, rozvíja vlastnú hudobnú predstavivosť a tvorivosť, prebúdza záujem o spevácke a hudobné umenie.

Dramatická záujmová činnosť v ŠKD je zameraná na osobnostný a sociálny rozvoj jednotlivca prostredníctvom prvkov a postupov dramatického umenia. Využíva predovšetkým dramatickú improvizáciu, ktorá je založená na ľudskej schopnosti jednáť v navodených situáciách tak, ako keby boli skutočné. V dramatických hrách dostávajú deti príležitosť zažiť situácie, s ktorými sa môžu v živote skutočne stretnúť, a ktoré si tak môžu dopredu preskúmať a pripraviť sa na nich, s možnosťou dej v hre znovu opakovať, vyskúšať rôzne možnosti riešenia a vybrať z nich to najlepšie. Majú možnosť vyskúšať si i rolu niekoho iného a pozrieť sa na problém jeho očami. To im dovoľuje zažiť a pochopiť množstvo ľudských citov, myšlienok a názorov. Dramatická záujmová činnosť v ŠKD môže svojimi hernými postupmi v nižších ročníkoch pomôcť pri adaptácii dieťaťa na nové školské prostredie – pri jeho zaradení do skupiny, pri budovaní skupinovej integrity, pravidiel i zásad skupinovej spolupráce. Spojenie dramatického textu, spevu a pohybu znásobuje tieto možnosti.

1.1 Kontext a rámec OPS

Osvedčená pedagogická skúsenosť je založená na integrácii hudobnej a dramatickej záujmovej činnosti v ŠKD. Vychádza z pedagogickej praxe v ŠKD. Vychovávateľ, pedagóg je scenáristom, zároveň aj režisérom, musí ovládať hru na hudobný nástroj, poznať metódy hudobnej aj dramatickej záujmovej činnosti.

Pri vnímaní hudobného umenia je veľmi dôležitý nielen výber metód a foriem práce, ale aj zabezpečenie rôznych hudobných učebných pomôcok. Rozmanité tvorivé formy s prihliadnutím na individuálne schopnosti a záujmy detí, pomáhajú aktivizovať ich hudobný prejav. V hudobnej záujmovej činnosti pri dosahovaní cieľa prevládajú *názorné a praktické metódy*, ktoré podporujú praktickú skúsenosť detí s hudbou. Najdôležitejšou názornou metódou je z nich *metóda priamej skúsenosti so znejúcou hudbou*, kde deti okrem estetickej, výchovnej, vzdelávacej funkcie tiež odhaľujú na základe znejúcich ukážok zákonitosti hudby. Ďalej sú to rozličné *metódy osvojenia hudobného diela*. Pri osvojovaní piesní a rôznych hudobných motívov využívame *imitačnú metódu*, čiže napodobňovanie podľa počutia. V inštrumentálnych činnostiach sú to ešte: *metóda rozlišovania rytmického cítania, hra na telo, rytmický sprievod a melodická hra na nástrojoch*. Zo *slovných metód* najviac uplatňovaných pri objasňovaní a prehlbovaní skúseností, získavaných deťmi v styku s hudbou, uprednostňujeme hlavne tie, ktoré ich nútia zamýšľať sa, hľadať, porovnávať a hlavne hodnotiť. Niekedy ide o *metódu výkladu*, ale viac využívanou je *metóda riadeného rozhovoru, otázok a odpovedí*. Dobre použiteľnou je aj *metóda problémového výkladu*, kedy navodenou situáciou, pri využití už získaných skúseností, deti dokážu nachádzať správne

riešenie, napr. pohybom vyjadria známy znejúci tón alebo ho zahrajú niektorým nástrojom. Pomáha nám aj *metóda porovnávania, opakovania* pri objavovaní základných zákonitostí hudby. K základným hudobným pomôckam patria určite detské hudobné nástroje, bez ktorých si nemôžeme vôbec hudobno-výchovný proces predstaviť. Používa ich nielen vychovávateľ pri väčšine hudobných činností, ale aj deti k svojej hre. Ak s nimi nacvičujeme nejakú pieseň a využijeme pri tom vhodný nástroj, je to oveľa zaujímavejšie a pesterjšie. Nikdy by sa však nemala rytmizácia oddeľovať od melodizácie, viac ide o ich striedanie. Pri cvičeniach s deťmi využívame slová v rozsahu jedného až štyroch taktov aj formou otázky a odpovede, hrou na ozvenu, reťazové hry, rôzne rečovanky, vyčítanky, hádanky a iné. Čas vyhradený na precvičovanie rytmického a melodického cítenia v hre s deťmi by mal byť krátky a cvičenia by sa mali precvičovať podľa postupnosti a primeranosti. Tiež je dôležité viesť ich k správne a prirodzenému dýchaniu, vdychovať na vhodných miestach a snažiť sa hospodáriť s dychom. Aj ostatné správne spevácke návyky, ako je držanie tela, tvorenie tónu a presnú intonáciu sa im snažíme po celý čas vštepovať.

V záujmovej činnosti v ŠKD využívame pri svojej práci s deťmi rôzne techniky a metódy dramatickej výchovy. *Hra v roli* vychádza z prirodzenej detskej hry. V tomto veku ešte nejde v žiadnom prípade o hlbšiu psychologickú charakterizáciu postavy, ale o zachytenie niektorých typických rysov. Deti zobrazujú rodinných príslušníkov, rôzne profesie, zvieratká atď. Pravidlá hry si určujú samy. Tieto hry sú vlastne prirodzenou formou improvizácie, vychádzajú z vôle a záujmov detí. *Improvizácia* je nepripravená hra, ktorá vyžaduje starostlivú prípravu zo strany pedagóga a zásobu skúseností zo strany dieťaťa. *Improvizácia hromadná* je spoločným zobrazovaním určitej činnosti, deja alebo javu (ako ráno vstávame, ako rastie strom...). Každé dieťa predvádza činnosť individuálnym spôsobom, ale v rovnakých časových krokoch a v spoločnom priestore. Často ju rozohráva vychovávateľ, ktorý tiež vstupuje do role a takto riadi a ovplyvňuje priebeh improvizácie. Deti musia reagovať nepripravene na nastolené okolnosti i na seba navzájom. Táto skutočnosť núti deti jednať spontánne, teraz a hneď riešiť problém, ktorý pred nimi vznikol. *Naratívna pantomíma* je často používanou formou hromadnej improvizácie, pri ktorej deti pantomimicky zobrazujú dej rozprávaný vychovávateľkou. Rozprávanie by malo byť zamerané na jednu ústrednú postavu a malo by mať výrazný dejový, akčný charakter. *Naratívna pantomíma* je pomerne jednoduchý spôsob ako deti uviesť do dramatickej hry. Rozvíja predstavivosť, pripravuje deti na ďalšiu, náročnejšiu fázu dramatickej práce. *Pantomíma hudobná* je obdobou naratívnej pantomímy, kedy deti v skupine pohybom vyjadrujú dejovú líniu obsiahnutú v piesni či krátkej hudobnej skladbe. Obľúbenou formou skupinovej improvizácie je *zvuková improvizácia*, ktorá má s naratívnou pantomímou spoločný rozprávaný príbeh. Ten však deti nezobrazujú pohybom, ale obohacujú o zvuky tým vytvárajú akúsi rozhlasovú hru. Ďalšou formou improvizácie, v ktorej sa deti stávajú tvorcami príbehu a majú možnosť zasiahnuť do udalostí, je *improvizácia konfliktom*. Jej základom je nastolenie dramatickej situácie, ktorou deti riešia a zažívajú následky riešenia. Zásadou pre metódu improvizácie je aktivita dieťaťa, jeho slobodné rozhodovanie a rešpektovanie rozhodnutia zo strany vychovávateľky, ktorá by nikdy nemala odsúdiť riešenia ako zlé, ale na základe možných následkov nechať detí, aby samé dospeli k jeho zhodnoteniu. *Školská dráma* je vlastne väčším celkom rozdeleným na menšie časti, v ktorej je využité viacero hier, cvičení a techník. Jadrom je konflikt. Jeho vývoj prebieha vo fázach, ktoré u detí mladšieho školského veku obvykle vychádzajú z rozprávky:

- 1.fáza: uvedenie príbehu a vstup do rolí,
- 2.fáza: stotožnenie sa s rolou,
- 3.fáza: nastolenie konfliktu,
- 4.fáza: riešenie má varianty podľa rozhodnutia detí,
- 5.fáza: reflexia (priestor pre rozprávanie zážitkov, kresbu).

Dramatizácia má dva základné významy. Obvykle je tým myslené písomné spracovanie epickej predlohy do dramatickej podoby, určené k divadelnému stvárneniu. Na rozdiel od ostatných typov improvizácie sa dramatizácia drží pôvodnej podoby príbehu a ide v nej hlavne o jeho prežitie. Tvorivosť detí tu nie je zameraná na vymyslenie a rozvíjanie deja, ale na hľadanie spôsobu, ako ktorú z dopredu daných situácií realizovať, aby bola vierohodná a účinná. O improvizácií sa tu hovorí preto, že deti sa text neučia spamäti, ale hovoria svojimi slovami a môžu do deja vkladať vlastné detaily. Nemôžu však ovplyvniť základnú líniu priebehu a zakončenie hranej situácie. Je však treba odlíšiť tento typ dramatizácie, ktorá je vždy tvorivá, kde ide o vyvolanie citového zážitku detí.

1.2 Špecifikácia cieľovej skupiny

Osvedčená pedagogická skúsenosť je zameraná na cieľovú skupinu:

- *kategória pedagogických zamestnancov*: vychovávateľ, učiteľ,
- *podkategória*: vychovávateľ v ŠKD, učiteľ pre primárne vzdelávanie,
- *výchovná oblasť*: esteticko-výchovná oblasť výchovy,
- *typ školy, ročník*: základná škola, 1.- 4. r.
- *zložka EVOV*: hudobná a dramatická záujmová činnosť

1.3 Hlavný cieľ a čiastkové ciele OPS

Hlavným cieľom osvedčenej pedagogickej skúsenosti bolo na základe odborných a vlastných teoretických a praktických poznatkov načrtnúť metodicky postup nácviku hudobno-dramatického divadla *Plač Zeme* a prezentovať ho deťom z MŠ, ZŠ a rodičom.

K čiastkovým cieľom OPS patrí:

- obohatiť hudobnú a dramatickú záujmovú činnosť v ŠKD o vnímanie, prežívanie a aktívne pochopenie hudby, pohybu a umeleckého textu,
- rozvíjať hudobný a dramatický talent,
- rozvíjať základ vzťahu ku klasickému umeniu,
- prostredníctvom zážitkovej činnosti rozvíjať osobnosť dieťaťa,

1.4 Vymedzenie kompetencií dieťaťa a vychovávateľa

Kompetencie dieťaťa:

Kompetencie učiť sa učiť

- dokázať na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné predstavy v súčinnosti s výtvarnými, pohybovými a literárnymi a integrovať ich v skupinovom projekte,
- plniť zodpovedne zverené úlohy, pracovné povinnosti dokončiť;

Kompetencie sociálne

- rozvíjať svoj citový svet,
- formovať si mravné vzťahy k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- rozvíjať záujmy v individuálnych aj skupinových činnostiach,
- spolupracovať v skupine, podieľať sa na vytváraní pravidiel práce v tíme,
- podieľať sa na vytváraní príjemnej atmosféry v tíme, upevňovať dobré medziľudské vzťahy,
- ovládať svoje jednanie v skupine a zároveň rešpektovať názory a správanie iných,
- posilňovať svoje slabšie stránky s pomocou iných, rozvíjať svoje nadanie,

- rozvíjať schopnosť pracovať v kolektíve,
- orientovať sa v možnostiach zmysluplného trávenia voľného času;

Kompetencie komunikačné

- rozumieť verbálnej aj neverbálnej komunikácii,
- formulovať a vyjadrovať svoje myšlienky;

Kompetencie kultúrne

- podieľať sa na kultúrnych podujatiach v skupine,
- vyjadrovať sa na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov;

Kompetencie občianske

- uvedomiť si potrebu prijatia zodpovednosti za svoje správanie.

Kompetencie vychovávateľa:

- ovládať obsah esteticko-výchovnej oblasti výchovy,
- schopnosť plánovať, projektovať, stanovovať ciele a obsah výchovných aktivít,
- schopnosť výberu a realizácie foriem a metód hudobnej a dramatickej záujmovej činnosti ,
- schopnosť hodnotiť priebeh a výsledky výchovných aktivít,
- schopnosť vytvárať pozitívnu klímu sociálnej skupiny,
- schopnosť ovplyvňovať sociálny rozvoj dieťaťa,
- schopnosť riadenia výchovného procesu,
- ovládať hru na hudobný nástroj.

2 PODROBNÝ OPIS OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI

Jednotlivé vypracované metodické postupy realizácie nácviku hudobno-dramatického divadla sú určené pre detí 1. až 4. ročníka základnej školy a deti v školskom klube so zameraním na pantomímu, detské piesne, krátke scény. Časť metodických postupov spájame postupne do celku a pravidelne opakujeme, aby sme to stále upevňovali a vylepšovali. Piesne kvôli hlasovému rozsahu detí si transponujeme. V závere nacvičujeme na javisku, kde sa deti naučia pohybovať po javisku. Necháme deťom možnosť sa samostatne prejaviť, vychovávateľ deti len usmerňuje. Dieťa učíme pracovať s mikrofónom, ovládať mikrofón- zapnúť, vypnúť, položiť ho opatrne, hovoriť do neho. Dôležitá je aj príprava javiska, zhotovenie rekvizít, ktoré pripravíme spolu s deťmi. Dieťa sa musí stotožniť s rolou len tak sa stane skutočným hercom. Vychovávateľ svoju prácu začína napísaním scenáru, nahrá si hudbu, nacvičí s deťmi divadlo, zhotoví rekvizity, pripraví si scénu. Odmenou pre vychovávateľa je dobre zahrané divadlo.

2.1 Hudobno-dramatického divadlo Plač Zeme

Cieľ: Nacvičiť hudobno-dramatické divadlo Plač Zeme a prezentovať ho deťom z MŠ, ZŠ a rodičom.

Cieľ kognitívny:

- dramatizovať jednotlivé piesne a texty,
- analyzovať nepriaznivé vplyvy na našu planétu.

Cieľ socioafektívny:

- vyjadriť riešenie ochrany planéty prostredníctvom hudobno - dramatického divadla.

Cieľ psychomotorický:

- vyjadriť svojím telom, mimikou, gestikuláciou pocity a pohyby zvierat

Kompetencie dieťaťa: učiť sa učiť, sociálne, komunikačné, kultúrne, občianske

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:

Metódy: dramatizácia, naratívna pantomíma, imitačná, motivačná, slovná- rozhovor, tanečná dráma, hra v roli, hudobná pantomíma, spomalená a zrýchlená pantomíma,

Formy: hromadná, nácvik

Plán činností:

1. EVOV-DV: Prebúdzanie zvierat – pantomíma
2. EVOV-HUV: Nácvik piesne Jar
3. EVOV-DV: Zvieratká sa rozprávajú - scénka
4. EVOV-HUV: Nácvik piesne Ekopieseň
5. EVOV-HUV: Dramatizácia piesne Ekopieseň, nácvik piesne Plač zeme.
6. EVOV-DV: Smutné zvieratká- scénka
7. EVOV-HUV: Nácvik piesne Smelí mravčekovia.
8. EVOV-DV: Mravce prichádzajú- scénka
9. EVOV-LV: Nácvik básne V lese
10. EVOV-HUV: Nácvik piesne V lese

Obrázok 1 Plač Zeme

Zdroj: <http://www.dckvietok.com/VMVV.php>

2.1.1 Prebúdzanie zvierat

Tematická oblasť výchovy: EVOV

Druh činnosti: Dramatická výchova

Cieľ: vytvoriť pantomímu charakteristikou prebúdzania sa zvierat na jar

Kompetencie dieťaťa: učiť sa učiť, sociálne, komunikačné, kultúrne

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:

Metódy: naratívna pantomíma, motivačná, slovná - rozhovor

Formy: nácvik

Prostriedky: hra, kúzelná palička

Čas: 45 minút

I. Úvod

1. Motivácia: *Poviem vám hádanku a keď ju uhádnete budete vedieť, ako sa budeme hrať.*

Má šikovné prsty, dlane ako každý: dve. Niečo skrýva v hrsti, niečo možno v rukáve. Kto je to? (kúzelník). Zahráme sa na kúzelníka, ktorý má kúzelnú paličku a ňou premieňa deti na zvieratká.

Aktivita - hra: „Kúzelná palička“

Cieľ: zapojiť sa do hry napodobňovaním chôdzou jednotlivých zvierat, zvukom, a to aj v spomalenej a zrýchlenej pantomíme

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:

Metódy: spomalená a zrýchlená pantomíma, pantomíma v role

Formy: hromadná

Prostriedky: : kúzelná palička, hra

Postup: Všetci chodia voľne po miestnosti. Jeden hráč je kúzelník. Môže držať kúzelnú paličku. Premieňa prítomných na zvieratá. Ak vyriekne magické slová: „Premieňam vás na...“, všetci chodiaci sa premenia na zviera chôdzou aj zvukom (medveď – brumká, chodí ťarbavo, had- syčí a plazí sa, sova – lieta a hučí, žaba – kváka a skáče, prasiatko – vyvaľuje sa v blate, kvíka a pod.) Na dohodnutý signál (zvuk trianglu atď.) sa zvieratká opäť premenia na chodiacich ľudí. Hra zvyčajne končí po šiestich premenách.

Obmena: Kúzelník kúzelnou paličkou začaruje zvieratká na spomalené a zrýchlené. V závere rozdelíme deti na všetky lesné zvieratká a zahráme si pantomímu lesných zvierat.

II. Hlavná časť:

1. Zaspievam pieseň Jar.
2. Krátky rozhovor:
Čo sa deje s prírodou na jar?
Prebúdzajú sa aj zvieratká?

Zahráme sa na zvieratká, ktoré sa prebúdzajú so zimného spánku.

Aktivita – hra: „Pantomíma“

Cieľ: zapojiť sa do nácviku pantomímy

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:

Metódy: naratívna pantomíma

Formy: nácvik

Prostriedky: text

Postup: Rozdelíme deti na zvieratká – sovy, medvede, žabky, prasiatka, hady. Jednotlivým zvieratkám určíme priestor na lúke, kde spia zimným spánkom. Čítame text prebúdzania sa zvierat a deti to znázorňujú pantomímou.

Zvieratká spia zimným spánkom, ale pomaly prichádza jar. Počúť štebot vtákov.

1. *Sovy sa prebúdzajú ako prvé. Pretrú si oči ponaťahujú sa a poletujú ponad lúku, prebúdzajú dotykom spiace žaby. Zahučaním prebudia medvede potom prasiatka a hady dotykom. Vráti sa späť k medveďom a ťahajú ich nech už vstávajú. Preletia cez javisko a vráti sa na svoj pník.*
2. *Žaby zívajú, naťahujú labky, umývajú oči vo vode a poskakujú dookola, ľahnú na chrbát a kývajú labkami, hrajú sa.*
3. *Sovy hučaním prebudia medvede. Ony sa prebúdzajú, zívajú, naťahujú sa, ťažkým krokom vylezú von, kývnu labou a vráti sa späť na svoje miesto spať. Po prebudení prasiatok sa vráti sovy k medveďom a ťahajú ich nech už vstávajú. Medvede sa prebúdzajú zívaním, pretieraním očí. Zoberú si džbány s medom a s prstom naznačujú že ich vylizujú.*
4. *Prasiatka prebúdzajú sovy dotykom. Ponaťahujú sa, zazívajú. Chodia po štyroch vo svojom slamou vystlanom brlohu, vrtia zadočkom s chvostíkom, vyvaľujú sa v slame, kľbčia sa.*
5. *Hady sa ponaťahujú, zavlňia rukami, preplazia sa po javisku a vráti sa späť na miesto, kde tancujú.*

Metodický postup:

- každé zvieratko nacvičujeme individuálne
- môžeme pre obmenu vyskúšať spomalenú, zrýchlenú pantomímu

- keď to deti zvládli postupne pridávame ďalšie zvieratká, spájame to do jedného súvislého celku.
- v závere to spojíme s relaxačnou hudbou

III. Záver:

Reflexia:

Ktoré zvieratko sa vám najviac páčilo a prečo?

Kto predvádzal pohyb zvierat najkrajšie?

Čo sa ti na tom páčilo?

Obrázok 2 Prebúdžanie zvierat Zdroj : súkromný archív

2.1.2 Pieseň Jar

Hudba a text: Anton Stracenský

JAR

Ref.:

Voice

Jar, jar, jar je tu, prí-ro-da sa pre-bu-di-la, jar, jar, jar je tu,

Vo.

všet-ky stro-my o - krá - šli - la. 1.Ze-le - ná sa les aj lú - ka,
Máj si zvô-ní her-bár skla-dá,

Vo.

1. 2.
dú - ha o - päť far - by nú - ka, mlá - ňa hľa - dá.
ma - ma sr - na

2. Mladí, či skôr narodení,
radujú sa z tejto zmeny,
ožívajú zaránky
les, polia i škovránky.

3. Preč sú snehy, preč sú mrazy,
náladu nám nepokazí
ani prvá jamá búrka,
keď nás zmáča na potulkách.

Tematická oblasť výchovy: EVOV

Druh činnosti: Hudobná výchova

Cieľ: zapojiť sa do nácviku piesne

Kompetencie dieťaťa: učiť sa učiť, sociálne, komunikačné, kultúrne

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:

Metódy: slovná- rozhovor, imitačná metóda, motivačná

Formy: nácvik piesne

Prostriedky: miniharmónium, detské hudobné nástroje

Čas: 45 minút

I. Úvod:

1. Zarecitovať báseň s jarnou tematikou.

JAR

Lastovičky prileteli, slnko stále hreje, o jari si spievame, veď nič krajšie nie je.	Trávička je zelená, včielky pekne bzučia, potok nám spieva o jari, všetky stromy pučia.
---	--

2. Krátky rozhovor o jari, radoostiach a starostiach, ktoré prináša.

O ktorom ročnom období sme recitovali?

Čo sa deje s prírodou na jar?

Ktorý je prvý jarný kvet?

3. Prípravné cvičenia:

- a) Dychové cvičenia: (Spevácky postoj, vdych a výdych nosom, nedvíhať plecia.)

Vdych – hlboký, nosom – ovoniavame kvety

Výdych – vydychujeme na hlásku s

fú – ako fúka jarný vietor, slabo , silno

Na jar vonku fúka jarný vetrík slabo, niekedy aj silno.

- b) Rytmické cvičenia: *Počuť aj štebot vtákov.* (Ťukať prstom na lavicu.)

Sýkorka – d' o – bi - d' ob, d' o – bi - d' ob, d' atel'- ť uk - ť uk, ť uk - ť uk,, kukučka ku - ku, ku- ku. Striedame rytmus.

Potom deti rozdelíme na sýkorky, d'atle, kukučky a ťukáme rytmus spolu.

- c) Sluchové–hudobné hádanky.(Vychovávateľ zahrá začiatok, stred alebo koniec známych piesní, detí hádajú, o ktorú pieseň ide.)

V dialke počuť spev detí. Uhádnite, čo spievajú.

- d) Hlasové cvičenia: chodíme po schodoch a na každom zaspievame - artikulujeme na slabiky ma, me, mi, mo, mu po poltóne od c po g jednočiarkové a späť.

Spievajme spolu s nimi.

II. Hlavná časť:

1. Nacvičiť novú pieseň Jar.

- a) Predniesť báseň.(Text vytlačený,)

- b) Zahrať a zaspievať pieseň. (Vychovávateľ)

- c) Nacvičiť pieseň s hudobným sprievodom.

Deti spievajú spoločne s vychovávateľom. Spievajú dievčatá potom chlapci.

2. Vytlieskať pieseň.

3. Tlieskanie nahradiť menšími detskými hudobnými nástrojmi. (Orchester)

- a) Dievčatá spievajú, chlapci ich sprevádzajú.

- b) Chlapci spievajú, dievčatá ich sprevádzajú.

4. Zaspievať pieseň so sprievodom a s pridaním pohybu(Voľne).

III. Záver

1. Spojiť do celku prebúdzanie zvierat a pieseň Jar.
2. Vyhodnotiť aktivitu a správanie.

2.1.3 Zvieratá sa rozprávajú

Text:

Medveď: „Brum, brum aký je krásny deň.“ (*Jeden medveď líže med z krčaha a druhý ľarbavým pohybom príde do stredu javiska hovorí a vracia sa späť.*)

Prasiatka: „Veru, veru slniečko nám svieti.“ (*Vyvalujú sa v blate a pri slovách krúčia zadočkom s chvostíkom.*)

Sova: „Hú, hú počúvajte novinu.“
(*Stojí na pni, rukami napodobňuje pohyb krídel.*)

Žaby: „Kvak, kvak, počúvame, tak.“ (*Napodobňujú skákanie žiab.*)

Sova: „Počula som, že mravce si prídu na lúku postaviť mravenisko.“ (*Preletí po javisku a hovorí pri pníku.*)

Hady: „Ssss, ssss, ale veď ony bývali za potokom.“ (*Pohybom svojho tela napodobňuje pohyb hada – vlnenie, presun k sove.*)

Žaby: „Tak, tak.“ (*Prikyvujú hlavami, umývajú si labky a hrajú sa.*)

Sova: „Ľudia im tam všetko zničili, musia sa sťahovať hú ,hú.“ (*Preletí do stredu javiska a hlási všetkým.*)

Medveď: „Veru, veru, brum, brum, ľudia všetko ničia.“
(*Ľarbavým pohybom ide do stredu javiska a kývne rukou.*)

Zem: „Ach, ach, ľudia ,ľudia prebudte sa, som už veľmi unavená.“
(*Zem sedí na kraji javiska .*)

Žaby: „Počuli ste, kvak, kvak.“ (*Vyskočia z potoka a skáču ku medveďom.*)

Medvede: „Čo to bolo?“ (*Načúvajú, obzerajú sa a rozkladajú rukami.*)

Hady: „Ssss, ssss.“ (*Pohybom svojho tela napodobňujú pohyb hada – vlnia sa na mieste.*)

Zdroj: vlastný návrh

Tematická oblasť výchovy: EVOV

Druh činnosti: Dramatická výchova

Cieľ: Zapojiť sa do nácviku a dramatizácie scény, imitovať zvieratká pohybom, mimikou, gestikuláciou a zvukom.

Kompetencie dieťaťa: učiť sa učiť, sociálne, komunikačné, kultúrne

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:

Metódy: dramatizácia, pantomíma, slovná- rozhovor, motivačná

Formy: nácvik scény

Prostriedky: CD

Čas: 45 minút

I. Úvod

1.Motivácia: Krátky príbeh: *V hustom lese si žili zvieratká veľmi šťastne, ale raz do lesa prišiel zlý kúzelník, ktorý závidel zvieratkám, že si šťastne spolu žijú, tak ich začaroval. V lese bolo úplne ticho. Do lesa raz prišli dobré deti, ktoré mali rady zvieratká a zlého čarodejníka premohli. Zistili čarovné slová, na ktoré sa zvieratká opäť premenia na šťastné zvieratká: kvak, brum, kroch, hu, sss.*

2.Aktivita – hudobná hra: „Zakliate zvieratká“

Cieľ: zapojiť sa do hry napodobňovaním chôdze jednotlivých zvierat v spojení s hudbou

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:

Metódy: tanečná dráma, vysvetlenie

Formy: nácvik

Prostriedky: hra, CD- Viktor Muzikant

Postup: Deti sú zvieratká, ktoré sú zakliate. Nemôžu sa voľne pohybovať. Všetci voľne stoja, sedia po miestnosti. Počúvajú pieseň a na dohovorený signál v piesni (kva, brum, kroch, hu, sss) zvieratká ožijú. Všetci sa premenia na zviera chôdzou aj spevom (medveď – chodí ťarbavo- brumká, had- syčí a plazí sa, sova – lieta a hučí, žaba – kváka a skáče, prasiatko – vyvaľuje sa v blate, kvíka a pod.)

Deti využijú pantomimicko-pohybové schopnosti a spájajú ich s hudbou a spevom. Znázorňujú pohyby zvierat podľa hudby.

II. Hlavná časť:

1. Príbeh pokračuje: *Zvieratká v lese žili šťastne, ale jedného dňa priletela sova s novinou. Vypočujte si akú novinu priniesla.*

2. Vychovávateľ prečíta scénu. Dodržiava správnu intonáciu. Dramatizuje text. Zahrá scénu.

Krátky rozhovor:

Koho sa zvieratká báli? Prečo?

Kto to vzlykal, uhádnete?

Zahráme sa na zvieratká. Vychovávateľka je režisér.

3. Deti čítajú text (vytlačení). Všímajú si pokyny pre hercov(ako majú konať).

4. Nácvik divadielka začína. Deti čítajú text ako dialóg. (Rozdelenie úloh – postavy.) Režisér ich usmerňuje. Vystriedajú sa všetky deti v skupinách. Deti zahrajú divadielko aj s pohybom.

III. Záver:

1. Deti zahrajú divadlo od prebúdzania zvierat, spev piesne až po zvieratká rozprávajú.

2. Vychovávateľ a deti hodnotia účinkujúcich, taktne upozornia na prípadne nedostatky a dobrých hercov pochvália.

Obrázok 3 Rozhovor zvierat

Zdroj: : súkromný archív

2.1.4 Ekopieseň

Autor: Anton Stracenský

EKOPIESEŇ

Voice

1. Vso-bo-tu hneď za rán - ky o - tec hľa - dá vi - bram - ky.
2. A čo ry - by a ra - ky, žab - ky, vtá - ky, čme - lia - ky?

5

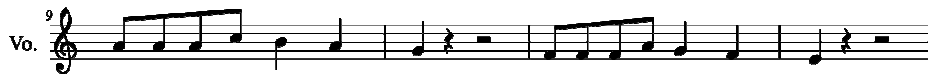
Vo.

Deň je krás - ny a - ko kvet, pod - me de - tí na vý - let.
Au - tič - ko je čis - té zas, tú há - veď nech vez - me ďas.

9

Vo.

Vdá - kom hor - skom po - to - ku u - my - je - me ško - dov - ku,
Čis - té au - to pred do - mom, no - vu - čič - ký o - lej vňom.

13

Vo.

sta - rý o - lej do trá - vy, kto - že ho tam o - bja - ví? My sme ná - rod
Ču - du - jú sa o - stat - ni, a - kí sme my po - riad

Ref.: pochodovo

18

Vo.

pra - co - vi - tý, cit k prí - ro - de je vnás skry - tý, hor sa všet - ci do le - sa,

23

Vo.

u - myť au - tám - ko - le - sá.

Zdroj: upravená pieseň

Tematická oblasť výchovy: EVOV

Druh činnosti: Hudobná výchova

Cieľ: zapojiť sa do nácviku piesne, analyzovať nepriaznivé vplyvy na našu planétu

Kompetencie dieťaťa: učiť sa učiť, sociálne, komunikačné, kultúrne, občianske

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:

Metódy: slovná- rozhovor, imitačná metóda, motivačná

Formy: nácvik piesne

Prostriedky: miniharmónium, detské hudobné nástroje

Čas: 45 minút

I. Úvod:

1. Prečítať krátky príbeh o rodine, ktorá išla na výlet.

Jedného pekného rána sa rodina vybrala na výlet autom do prírody. Prišli na lúku, kde sa rozložili. Otec v potoku začal umývať auto. Vymenil olej v aute a fľašu odhodil do trávy. Mama rozložila deku na lúke a vybalila jedlo pre deti, ktoré sa neslušne správali. Jedli z plastových tanierov vidličkami, nožíkmi a všetko hádzali do trávy. Kričali, rozhadzovali papiere, plechovky, fľaše od vody. Nakoniec odišli na aute preč.

2. Krátky rozhovor o príbehu.

Páčilo sa vám správanie rodiny v prírode? Je to správne?

Čo robili nesprávne?

Chodíte do prírody?

Ako sa správate v prírode?

3. Prípravné cvičenia:

V diaľke bolo počuť vlak ako sa rozbieha, uháňa rýchlejšie, ide hore kopcom, zastavuje v stanici.

- a) Dychové cvičenia: (spevácky postoj, vdych a výdych nosom, nedvíhať plecia)

Vdych – hlboký, nosom.

Výdych – šššš – vlak vypustil paru

Vlak sa rozbieha, rýchlo uháňa, ide pomaly, zastavuje v stanici.

- b) Rytmické cvičenia: *Neďaleko bol rybník .Čo sa odohrávalo v rybníku? Žabky kvákali takto a bocian zobákom ťukal:*

1.žaba – kvak, kvak, kvak, kvak

2.žaba - kva - ki, kvak, kva - ki, kvak

3.žaba – kva - ki, kva - ki kvak

4.bocian – kli - pi, klap, kli - pi, klap

Zahráme sa na rybník s deťmi.

- d) Sluchové–hudobné hádanky. *Uhádni kto spieva pieseň.(Jeden žiak sa otočí a háda, kto spieva.)*

- e) Hlasové cvičenia: rozcvičíme sa známou piesňou Jar.

II. Hlavná časť:

1. Nacvičiť novú pieseň Ekopieseň.

- a) Predniesť báseň.(Text vytlačený.)

- b) Zahrať a zaspievať pieseň. (Vychovávateľ)

Rozhovor:

Ako sa správal otec? Bolo to správne?

Čo sa stane so zvieratkami v potoku, keď sa doň vyleje olej, nafta?

- c) Nacvičiť pieseň s hudobným sprievodom.

Deti spievajú spoločne . Spievajú dievčatá potom chlapci.

2. Vytlieskať pieseň.

3. Tlieskanie nahradiť detskými hudobnými nástrojmi. (Orchester.)

- a) Dievčatá spievajú, chlapci ich sprevádzajú.

- b) Chlapci spievajú, dievčatá ich sprevádzajú.

4. Zaspievať pieseň so sprievodom vychovávateľa a pridaním pohybu. (Voľne). Na refrén deti pochodujú.

III. Záver:

1. Deti zahrajú divadlo od prebúdzania zvierat, spev piesne , zvieratká rozprávajú a pridajú Ekopieseň.
2. Vyhodnotiť aktivitu a správanie.
3. Rozhovor o ochrane našej prírody.
Je dôležité chrániť našu zem ? Prečo?

Obrázok 4 Výlet rodiny

Zdroj: : súkromný archív

2.1.5 Dramatizácia piesne Ekopieseň, nácvik piesne Plač Zeme

Autor: Magdaléna Katonová

PLAČ ZEME

Voice *Zem*
 Ach - ach - ach ľu - dia ľu - dia pre - bud' - te sa som už veľ - mi
 9 *Deti Zem*
 Vo. u - na - ve - ná. Kto to pla - če, kto to vzly - ká? Ach - ach - ach ľu - dia
 16 *Deti*
 Vo. ľu - dia pre - bud' - te sa som už veľ - mi u - na - ve - ná. Kto to pla - če,
 24 *Deti*
 Vo. kto to vzly - ká? Veď to na - ša mat - ka Zem tak vzdy - chá.

Zdroj: vlastný návrh

Tematická oblasť výchovy: EVOV

Druh činnosti: Hudobná výchova

Cieľ: Zapojiť sa do dramatisácie a nácvičku piesne, analyzovať nepriaznivé vplyvy na našu planétu.

Kompetencie dieťaťa: učiť sa učiť, sociálne, komunikačné, kultúrne, občianske

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:

Metódy: slovná- rozhovor, imitačná metóda, dramatisácia, hudobná pantomíma, motivačná

Formy: nácviček piesne, scénka

Prostriedky: miniharmónium, CD

Čas: 45 minút

I. Úvod:

1. Zopakovať krátky príbeh o rodine, ktorá išla na výlet do prírody. *Už sme si minule hovorili príbeh o rodine, ktorá sa vybrala na výlet autom do prírody. V lesa bolo počuť kukučku: ku - ku. Prišli na lúku, kde sa rozložili. Otec v potoku začal umývať auto. Vymenil olej v aute a fľašu odhodil do trávy. Mama rozložila deku na lúke a vybalila jedlo pre deti, ktoré sa neslušne správali. Jedli z plastových tanierov vidličkami, nožičkami a všetko hádzali do trávy. Kričali, rozhadzovali papiere, plechovky, fľaše od vody. Začal fúkať vietor a pomaly začali padať kvapky: kva - pi, kva - pi, kvap. Zbalili sa a odišli na aute preč. Zem bola z toho smutná, vzdychala a plakala: Ach, ach, ach ľudia, ľudia prebudte sa, som už veľmi unavená. Počuli to zvieratka a hľadali toho, kto to plakal. Našli plakať a vzdychať našu Zem.*
2. Krátky rozhovor o príbehu.
*Páčil sa vám príbeh?
Z čoho bola Zem unavená?
Keď sa budeme takto správať v prírode naša Zem bude šťastná?
Keď sa takto bude správať v prírode každá rodina, tak ako to bude v lese vyzerat’?
Chceme mať takúto prírodu?
Napodobníme Zem vzdychá, plače.*
3. Prípravné cvičenia:
 - a. Dychové cvičenia: (spevákky postoj, vdych a výdych nosom, nedvíhať plecيا)
Vdych – hlboký, nosom.
Výdych – fúúúú – fúkať začal vietor, silno- forte, slabo- piano, vietor utíchol.
Ako fúka vietor ?(slabo, potom silno až utíchol)
 - b. Rytmické cvičenia: *Začalo pršať.*
 1. *začal padať dážď – pomaly , kvap, kvap, kvap*
 2. *rozpršalo sa - kva- pi, kva – pi, kva – pi, kvap*
 3. *striedame rytmus*
 - c. Sluchové hudobné hádanky.(Vychovávateľ zahrá začiatok, stred alebo koniec Ekopiesne, deti hádajú o ktorú časť piesne ide.)
 - d. Hlasové cvičenia: hra „Stratená pieseň“. Vychovávateľ diriguje dvoma rukami tak spievame známu pieseň (Ekopieseň), ak priloží ruku k ústam a diriguje len jednou rukou, spievame v duchu.

II. Hlavná časť:

1. Nacvičiť novú pieseň Plač zeme
 - a) Zahrať a zaspievať pieseň. (Vychovávateľ)
 - b) Nacvičiť pieseň s hudobným sprievodom.
 - c) Deti spievajú spoločne s vychovávateľom. Spievajú dievčatá potom chlapci.
2. Zaspievať Ekopieseň a Plač Zeme.
 - a) Dramatisácia piesne. Rozdeliť úlohy, kto čo bude predstavovať.(Zem, otca,

mamu a deti). Spievať napodobňovať text piesne, ale aj príbeh, ktorý sme čítali na začiatku. Vystriedajú sa všetci.

III. Záver

1. Deti zahrajú divadlo od prebúdzania zvierat, spev piesne, zvieratká rozprávajú, Ekopieseň a pridajú aj Plač zeme.
2. Vyhodnotiť aktivitu a správanie.
3. Rozhovor o ochrane našej prírody.
*Je správne vylievať olej do trávy?
Ktoré zvieratká trpia?*

Obrázok 5 Unavená Zem

Zdroj: : súkromný archív

2.1.6 Smutné zvieratká

Text:

Had 1: „Sssss, pozri, ako si sa zašpinil.“ (*Pohybom svojho tela napodobňujú pohyb hada – vlnenie, presun na javisku dopredu ukazuje na hada, aký je špinavý.*)

Had 2: „Sssss, máš pravdu!“ (*Pozerá na tričko, krúti hlavou.*)

Had 3: „Ale aj ty si špinavý sssss.“ (*Ukazuje na hada 1.*)

Had 2: „Vidíš, stačí jedna návšteva ľudí a tráva nie je zelená.“ (*Rozkladá rukami ukazuje na neporiadok.*)

Had 1: „Fuj, samý olej.“ (*Dupne nohou, hady sa odplazia na svoje miesto.*)

Žabka: „Kvak, kvak, aj my ho máme v potoku.“ (*Vyskočia z potoka a ukazujú, že je tam fľaša od olej.*)

Medveď: (*Vychádza z brloha a stúpi na plechovku.*) „Au, au brum, kto to kedy videl, plechovky po zemi!“

Sova : „Hú , hú, keby len to! Zo stromu je pohľad hrozný. Plechovky, papiere, fľaše.“ (*Stojí na pníku, pozerá a húka.*)

Prasiatka: „Kvik, kvik, ani hrať sa nemôžeme.“ (*Krútia zadočkom v chlieviku.*)

Medveď : „Veru a to bola len jedna návšteva.“ (*Zalamuje rukami medveď.*)

Zdroj: vlastný návrh

Tematická oblasť výchovy: EVOV

Druh činnosti: Dramatická výchova

Cieľ: zapojiť sa do nácviku a dramatizácie scény

Kompetencie dieťaťa: učiť sa učiť, sociálne, komunikačné, kultúrne, občianske

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:

Metódy: slovná- rozhovor, dramatizácia, brainstorming

Formy: nácvik scény

Prostriedky: zvieracie čiapky, obrázky

Čas: 45 minút

I. Úvod

1. Motivácia:

Urobíme brainstorming na tabuľu : *Kedy sme šťastný, máme radosť?*

Kedy sme smutný, nešťastný?

Kedy sme nahnevaný, nazlostený?

(Množstvo nápadov, odpovedí, ktoré zapisujeme na tabuľu)

Priraďujeme obrázky k pocitom. (Ľubovoľné obrázky z internetu)

Radosť, šťastie

"Kto sa usmieva stáva sa slnkom, pretože tým dáva svetlo i teplo." Úsmev je prejavom radosti, šťastia, úspechu, spokojnosti a sebavedomia. Úsmevom nikdy nič nepokazíte, ale naopak.

Hnev a zlosť

Smútok a nešťastie

Aktivita – hra: Na sochy

Cieľ: napodobniť pocity mimikou, gestikuláciou a pohybom

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:

Metódy: pantomíma, motivačná, slovná - rozhovor

Formy: hromadná

Prostriedky: zvieracie čiapky

Čas: 45 minút

Motivácia: *Deti, zahráme sa hru „Na sochy“, ktoré tiež môžu zachytiť radosť, smútok, hnev. Dotykom vás premením pri slovách „Socha, socha premeň sa na šťastné, smutné, nazloštené dieťa.*

Postup: Zahráme sa s deťmi hru „Na sochy“. Na slová: sochy, sochy, premeňte sa na radostné a šťastné deti, potom na nahnevané a nazloštené deti a na záver na smutné a nešťastné deti. Znázorňujú mimikou, gestikuláciou a pohybom pocity – 1. radosť a šťastie, 2. zlosť a hnev, 3. smútok a nešťastie. Obmena : „sochy, sochy, premeňte sa na smutné hady, žaby, prasiatka, medvede, sovy, potom nahnevané hady, žaby, prasiatka, medvede, sovy a na záver šťastné zvieratká. Deti znázorňujú mimikou, gestikuláciou pocity a pohybom zvieratko.

II. Hlavná časť:

1. Motivácia: *Sochy, sochy, premeňte sa na smutné zvieratká. Čo myslíte z čoho boli zvieratká smutné? Hovorili sme už o tom v príbehu o rodine, ktorá prišla na výlet do prírody. Vypočujte si teraz rozhovor smutných zvierat.*
2. Vychovávateľ prečíta scénu: „Smutné zvieratká“. Dodržiava správnu intonáciu. Dramatizuje text. Zahrá scénu.
Zahráme sa na zvieratká. Vychovávateľ je režisér.
3. Deti čítajú text (vytlačení). Všímajú si pokyny pre hercov(ako majú konať).
4. Nácvič divadielka začína. Deti čítajú text ako dialóg (rozdelenie úloh – postavy). Režisér ich usmerňuje. Vystriedajú sa všetky deti v skupinách. Deti zahrajú divadielko aj s pohybom.

III. Záver:

1. Deti zahrajú divadlo od prebúdzania zvierat, spev piesne až po smutné zvieratká.
2. Vychovávateľ a deti hodnotia účinkujúcich, taktne upozornia na prípadne nedostatky a dobrých hercov pochvália.

SMELÍ MRAVČEKOVIA

Jozef Sedlák

František Alván

Voice *Veselo* *mf*
My sme sme - lí mrav - če - ko - via, sa - má prá - ca,
8 Vo. *f*
sa - mý zhon, cez le - to sme pra - co - va - li, vys - ta - va - li sme si dom.
13 Vo. *mf*
Bez prá - ce niet a - ni chle - ba, a - ni tep - lej cha - lu - py, kto pra - cu - je,
18 Vo. *f*
ten je múd - ry, kto le - ňo - ší, je hlú - py.

2.1.7 Smelí mravčekovia

Tematická oblasť výchovy: EVOV

Druh činnosti: Hudobná výchova

Cieľ: zapojiť sa do dramatizácie a nácviu piesne

Kompetencie dieťaťa: učiť sa učiť, sociálne, komunikačné, kultúrne, občianske

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:

Metódy: slovná- rozhovor, imitačná metóda, dramatizácia, motivačná

Formy: nácviu piesne

Prostriedky: miniharmónium, CD, kniha

Čas: 45 minút

I. Úvod:

1. Prečítať krátky príbeh o Ferdovi mravcovi (Príloha 4)

Krátky rozhovor o príbehu.

Čo sa hovorí o mravcoch, akí sú?(smelí, pracovití a pod.) Ľudia majú porekadlo na pracovitost'(Bez práce nie sú koláče.)

2. Prípravné cvičenia:

- a. Dychové cvičenia: (spevácky postoj, vdych a výdych nosom, nedvíhať plecia)

Vdych – hlboký, nosom.

Výdych – fú – vietor fúka slabo- piano, silno- forte.

Mravce majú svoje mraveniská v lese, kde usilovne pracujú. Vietor im pri práci prekáža.(Imitujeme vietor slabý, silný na slabiku fú.)V lese počuť d'atľa, ktorá ťuká počúvajte. Počuť v dialke jeho ozvenu.

- b. Rytmické cvičenia: hra „Na ozvenu.“ Ťukáme ozvučnými paličkami.

1. Ťu – ki, ťuk, ťuk, ťuk, ťu – ki, ťuk.

2. Ťuk, ťuk, ťu –ki, ťu –ki, ťuk, ťuk.

Deti opakujú a vytvárajú ozvenu.

- c. Sluchové hudobné hádanky.(Vychovávateľ zaspieva len niektoré takty zo známych piesní a detí hádajú o ktorú pieseň ide.)

- d. Hlasové cvičenia: zaspievame piesne, ktoré sme uhádli.(Jar, Ekopieseň, Plač Zeme)

II. Hlavná časť:

1. Nacvičiť novú pieseň- Smelí mravčekovia.

- a) Predniesť báseň.(Text vytlačený)

- b) Zahrať a zaspievať pieseň. (Vychovávateľ)

- c) Nacvičiť pieseň s hudobným sprievodom.

Deti spievajú spoločne s vychovávateľom. Spievajú dievčatá, chlapci, skupiny, sólisti.

2. Dramatizácia piesne.

Napodobniť mravce pohybom v rade za sebou so slamkou na pleci.

1. sloha: 2 kroky na každý takt, na párne doby aj mierne perovanie. Kráčame do kruhu.

2. sloha: mravce vytvoria v tvare obdĺžnika mravenisko a pokľakajú doň.

III. Záver

1. Deti zahrajú divadlo od začiatku až po pieseň Smelí mravčekovia.

2. Vyhodnotiť aktivitu a správanie.

3. Vyfarbiť maľovanku o Ferdovi Mravcovi (Príloha 5)

2.1.8 Mravce prichádzajú

Text:

- Mravec:** „Juj , bračekovci a my sme si mysleli, že tu ešte ľudia neboli.“ (*Pobehuje po javisku a ukazuje na neporiadok, rozhadzuje rukami. Ostatní sa tiež čudujú – kývu hlavami a zalamujú rukami.*)
- Prasiatka:** „ Boli, boli, kvik, kvik, pozrite čo tu narobili.“ (*Pribehnú dopredu, po štyroch ukazujú na neporiadok, zavrtia zadočkom, odchádzajú späť.*)
- Hady:** „Všade neporiadok, šaty máme celé od oleja.“ (*Pohybom svojho tela napodobňujú pohyb hada – vlnia sa smerom k prasiatkam a ukazujú na špinavé šaty od oleja.*)
- Žaby:** (*Skáču do stredu javiska a ukazujú špinavé labky, vracajú sa späť.*) „Aj my sme ako kominári kvak, kvak.“
- Medvede:** „Zavolajme kamarátov.“ (*Ťarbavým pohybom prichádzajú k mravcom.*)
- Spolu všetci:** „Deti poďte nám pomôcť.“ (*Kývajú na deti. Deti prichádzajú na javisko.*)
- Deti:** (*Deti pozerajú koľko neporiadku, niektorí sa držia za hlavu a krúčia ňou.*) „No toto! A to je čo?“ (*Dvíhajú papiere, fľaše a čudujú sa.*)
- Medvede:** „Brum, brum bola tu jedna rodina s deťmi na výlete a takto to dopadlo.“ (*Ťarbavým pohybom prídu bližšie k deťom a ukazujú na odpadky.*)

Zdroj: vlastný návrh

Tematická oblasť výchovy: EVOV

Druh činnosti: Dramatická výchova

Cieľ: zapojiť sa do nácviku a dramatizácie scény

Kompetencie dieťaťa: učiť sa učiť, sociálne, komunikačné, kultúrne, občianske

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:

Metódy: slovná- rozhovor, dramatizácia

Formy: nácvik scény

Prostriedky: zvieracie čiapky

Čas: 45 minút

I. Úvod

1. Motivácia: *V hustom lese vedľa lúčky žijú zvieratká potichučky. Všetkým vôkol oznamujú, že si ony šťastne žijú, ale nie všetky zvieratká si žijú šťastne. Zahráme sa hru „Šarády“ a zistíme, ktoré zvieratko si ako žije. Musíme uhádnuť.*

Aktivita – Šarády

Cieľ: zapojiť sa do hry

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:

Metódy: vysvetlenie, naratívna pantomíma

Formy: skupinová

Prostriedky: lístky s textami, hra

Postup: Na jednotlivé lístky napíše vychovávateľ krátky text a lístky rozdá dvojiciam, ktoré si nacvičia pantomímu. Deti text znázornia pantomimický. Ostatné deti hádajú čo znázorňujú.

1. Šťastná žabka skáče v potoku, naťahuje labky, umýva oči, ľahne na chrbát kýva labkami.
2. Medveď spí, prebúda sa vychádza z brloha a stúpi na plechovku. Bolí ho noha. Je nazlostný.
3. Sova si pretrie oči, ponatľahuje sa a poletuje ponad lúku. Postaví sa na pník. Pozerá na neporiadok, zbiera plechovky zo zeme a je smutná..
4. Prasiatko chodí po štyroch vo svojom slamou vystlanom brlohu, vrtí zadočkom vyvaľuje sa v slame. Je šťastné.

5. Had sa ponat'ahuje, zavlní rukami, preplazí sa na druhú stranu a vráti sa späť na miesto, kde tancuje. Je šťastný.

Obmena: Pantomímu zahrá druhé dieťa. Deti určujú ktoré dieťa lepšie znázorňuje text pantomímou.

II. Hlavná časť

1. Príbeh pokračuje: *Zvieratká v lese žili šťastne, ale nie na dlho. Prišli k nim na výlet ľudia a všetko im zničili. Aj mravce z druhého brehu potoka sa čudovali. Vypočujte si ich rozhovor.*
2. Vychovávateľ prečíta scénu Mravce prichádzajú. Dodržiava správnu intonáciu. Dramatizuje text. Zahrá scénu.
Krátky rozhovor:
*Z čoho boli mravce zhrozené?
Kto urobil neporiadok? Je to správne?
Takto sa máme správať v lese?
Kto prišiel na pomoc zvieratkám?*
Zahráme sa na zvieratká. Vychovávateľ je režisér.
3. Deti čítajú text (Vytlačení). Všímajú si pokyny pre hercov(ako majú konať).
4. Nácvič divadielka začína. Deti čítajú text ako dialóg (Rozdelenie úloh – postavy.) Režisér ich usmerňuje. Vystriedajú sa všetky deti v skupinách. Deti zahrajú divadielko aj s pohybom.
5. Deti zahrajú divadlo od prebúdzania zvierat až po mravce prichádzajú.

III. Záver:

1. Vychovávateľ a deti hodnotia účinkujúcich, taktne upozornia na prípadne nedostatky a dobrých hercov pochvália.

Obrázok 6 Príchod mravcov

Zdroj: súkromný archív

2.1.9 Báseň: V lese

Text:

Deti: *(Recitujú a mravce si postavili domček z roliek do tvaru obdĺžnika a pokľakajú si doň.) „V lese neporiadok neznesieme. Raz, dva vám pomôžeme, veď my už všetci vieme, čo kde patrí.“(Deti triedia odpad do škatúl, ktoré sú na javisku.)*

Prvé dieťa: *Že je dobré triediť smeti, vedia už i malé deti.*

Papier sem a sklo zas tam,
na toto si pozor daj.

Druhé dieťa: V lese nesmieš plašiť vtáky,
odhadzovať papier dáky.
Tíško kráčaj, nekrič tam,
nie si v lese predsa sám.

Tretie dieťa: Z papiera je nový zasa
funguje to, to je krása.
Z črepín budú nové veci,
pomáhajme pri tom všetci.

Štvrté dieťa: Zvieratká sú rady v tichu,
v čistej hore, pri rybníku.
Odvďačia sa, budú rady,
špina, hluk im veľmi vadí.

Prvé dieťa: Tak a teraz si tu môžete žiť šťastne. (*Odchádzajú deti z javiska*)

Zdroj: časopis Včielka

Tematická oblasť výchovy: EVOV

Druh činnosti: Literárna výchova

Cieľ: zapojiť sa do nácviu básne

Kompetencie dieťaťa: učiť sa učiť, sociálne, komunikačné, kultúrne, občianske

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:

Metódy: slovná- rozhovor, dramatizácia, motivačná

Formy: nácviu

Prostriedky: báseň

Čas: 45 minút

I. Úvod

1. Motivácia: Porozprávame im príbeh o mravcoch.

Na jednej peknej lúke žili zvieratká šťastne. Nič im nechýbalo, len raz sa dozvedeli od sovy, že k nim prídu bývať mravce z druhej strany rieky, lebo tam im ľudia všetko zničili. Prírodu znečistili olejom a odpadkami. Nesprávajú sa k prírode a zvieratkám tak, ako by sa mali. Nie sú všetci ľudia nedisciplinovaní. Zvieratkám prišli na pomoc dobré deti, ktoré si chránia prírodu, vedia sa správať v lese, triediť odpad. Zahráme sa hru "Odpad"

Aktivita – hra: „ Odpad“

Cieľ: zapojiť sa do hry

Metódy: slovná- rozhovor, vysvetlenie, aktivizačná

Formy: hromadná

Prostriedky: hra, papiere, sklo, plasty

Postup: Rozdáme deťom rôzne papiere, plasty, sklo a určíme koberec, ktorý znázorňuje zem. Vychovávateľ rozpráva o ľuďoch, ktorí žijú na zemi a vytvárajú odpad. Odpad je všetko čo nepotrebujeme, čo nájdeme doma v koši. Deti sa prechádzajú v skupinách po koberci a stále niečo odhodajú na koberec, čo je nepotrebné. Vychovávateľ stále deti upozorňuje, že roky plynú a odpadu je viac a viac a nič sa s ním nerobí. Deti stále odhadzujú odpadky. Odpad sa hromadí až sa nemajú kde postaviť na koberci a vychovávateľ deťom vysvetľuje, že keď s odpadom nebudeme nič robiť, tak to bude vyzerať. Odpad nás zasype. Príroda bude samý odpad a ľudia a zvieratká budú nešťastné. Lepšie sa žije v peknej čistej prírode.

Ved' naše deti vedia chrániť prírodu a triediť odpad, počúvajte.

II. Hlavná časť:

1. Vychovávateľ zarecituje báseň „V lese“. Dodržiava správnu intonáciu.
2. Báseň zarecituje jedno dieťa potom štyri deti. (Každú slohu iné dieťa. Vyskúšame všetky deti.)

3. Rozhovor:

a) *Páčila sa vám báseň?*

b) *Aký odpad poznáme?(Prírodný, ľudský.)*

c) *Prečo triedime odpad?(Aby sme ho mohli recyklovať.)*

d) *Viete čo znamená slovo recyklácia?(Obnova.)*

e) *Čo recyklujeme?(Papier, sklo, plasty a iné.)*

f) *Ako sa správame v les?(Neodhadzujeme papiere a kráčame ticho.)*

g) *Prečo?(Nie sme sami v lese a žiadne zvieratko neuvidíš, ak kráčaš hlučne.)*
Dúfam, že si to zapamätáte.

4. Báseň zarecituje jedno dieťa.

Deti zahrajú divadlo od prebúdzania zvierat až po báseň V lese.

III. Záver:

1. Vychovávateľ a detí hodnotia účinkujúcich, taktne upozornia na prípadne nedostatky a dobrých hercov pochvália.
2. Spoločne s rodičmi hľadať na internete zaujímavé články o recyklácii odpadu. Krátke články vypísať a doniesť nabudúce.

Obrázok 7 Šťastné zvieratká

Zdroj: súkromný archív

2.1.10 Pieseň „V lese“

Autor: Viktor Guľváš

V LESE

Voice

Vhus-tom le - se ved-ľa lúč - ky po - čul
žab - ku po - tí - chúč - ky - všet-kým

4
Vo. vô - kol oz-na - mu - je a - ko sa jej dob-re ži - je Kva-kva

8
Vo. kva kva kva-kva kva kva kva-kva kva kva kva-kva kvá.

všetkým vôkol oznamuje,
ako sa mu dobre žije.

Brum, brum, brum, brum,
brum, brum, brum, brum,
brum, brum, brum, brum,
brum, brum, brum.

4. V hustom lese vedľa lúčky,
počuť sovu potichučky,
všetkým vôkol oznamuje,
ako sa jej dobre žije.

Hu, hu ,hu, hu,
hu, hu ,hu, hu,
hu, hu ,hu, hu,
hu, hu ,hu.

všetkým vôkol oznamuje,
ako sa jej dobre žije .

Kroch, kroch, kroch, kroch,
kroch, kroch, kroch, kroch,
kroch, kroch, kroch, kroch,
kroch, kroch, kroch.

5. V hustom lese vedľa lúčky,
počuť hada potichučky,
všetkým vôkol oznamuje,
ako sa mu dobre žije.

Ssss, ssss, ssss, ssss,
ssss, ssss, ssss, ssss,
ssss, ssss, ssss, ssss,
ssss, ssss, ssss.

Tematická oblasť výchovy: EVOV

Druh činnosti: Hudobná výchova

Cieľ: zapojiť sa do dramatizácie a nácviu piesne

Kompetencie dieťaťa: učiť sa učiť, sociálne, komunikačné, kultúrne

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti:

Metódy: slovná- rozhovor, imitačná metóda, dramatizácia, hudobná pantomíma

Formy: nácviu piesne

Prostriedky: miniharmónium, CD – Viktor muzikant

Čas: 45 minút

I. Úvod:

1. Motivácia: „Dnes máme pred sebou ťažkú úlohu. Musíme uhádnuť päť hádaniek. Ak ich neuhádneme, nebudeme vedieť, o čom budeme spievať.“

a) Hádanky:

Hlasne kváče, krásne skáče. ved' my ho hneď spoznáme. Čo je to? (Žaba)

Raždie drúzgá, drevo láme. Čo je to? (Medveď)

Každý mu to prepáči, že všade pchá rypáček. Kto je to?(Prasiatko)

Nemám ruky, nemám nohy, žiadnym hlasom nehovorím. Ale jazyk ukazujem, veľmi rád ho vyplazujem. Čo je to? (Had)

Hádaj, ktorý vták húka ako vlak?(Sova)

2. Krátky rozhovor :

Kto uhádne, o čom budeme spievať? (O zvieratkách.)

Prípravné cvičenia:

- a. Dychové cvičenia: (spevácky postoj, vdych a výdych nosom, nedvíhať plecia)

Vdych – hlboký, nosom.

Výdych – na ssss,

„ Zahráme sa na hada.“

- b. Rytmické cvičenia: hra „Ako sa voláš“ spojená s hrou na telo. Deti si vymýšľajú mená zvierat.(medveď Brumík, žabka Skákajlabka, sova Hú-hú, Krochkáčik, a pod.).

„Každý z vás si predstaví, že je jedno z tých zvierat, ktoré sme uhádli(žaba, medveď, prasiatko, had, sova)Vymyslíte si meno zvieratka. Zahráme sa hru “Ako sa voláš“.

- c. Sluchové hudobné hádanky.(Vychovávateľ zaspieva brumendo, alebo na slabiky la, začiatok, stred alebo koniec piesní, ktoré sa predtým deti naučili. Detí pieseň dospievajú.)
- d. Hlasové cvičenia: zopakovať piesne, ktoré sa naučili.

II. Hlavná časť:

1. Nacvičiť novú pieseň V lese
 - a) Predniesť básneň(Text vytlačený).
 - b) Zahrať a zaspievať pieseň (Vychovávateľ).
 - c) Nacvičiť pieseň s hudobným sprievodom.
Deti spievajú spoločne s vychovávateľom. Spievajú dievčatá, chlapci, skupiny, sólisti.
2. Dramatizácia piesne.
 - a) Postupne napodobniť zvieratká pohybom. (Žaby, medvede, prasiatka, sovy, hady.)
 - b) Rozdeliť úlohy, kto čo bude predstavovať.(Žaby, medvede, prasiatka, sovy, hady). Spievať a napodobňovať pohyb zvierat.

III. Záver

- 1.Zahrať celé divadlo.
2. Vyhodnotiť aktivitu a správanie detí.

Obrázok 8 Záver

Zdroj: súkromný archív

2.2 Overené prínosy osvedčenej pedagogickej skúsenosti

Nácvik hudobno-dramatického divadla Plač Zeme priniesol v hudobnej a dramatickej záujmovej činnosti v ŠKD motivujúce, podnecujúce a zážitkové učenie pre deti ako aj učiteľa. Integrácia oboch zložiek esteticko-výchovnej oblasti podnecovala detskú zvedavosť, kreativitu a túžbu odvieť, čo najlepší spevácky a herecký výkon a súčasne aj pocity pozitívnych emócií nielen počas celého nácviku, ale aj pri prezentácii.

Prínosy osvedčenej pedagogickej skúsenosti pre dieťa:

- otvorená komunikácia,
- zážitkové učenie,
- emocionálny rast,
- stvárňovanie hudby pomocou pohybu, improvizácie, pantomímy,
- upevňovanie sebavedomia, sebaovládania,
- radosť z experimentovania hlasom, tónmi, príbehom,
- prostredníctvom umenia vyjadrenie vlastnej osobnosti,
- interakcia dieťaťa a výchovného prostredia, medziľudská interakcia,
- prezentácia svojich umeleckých zručností pred publikom.

Prínosy osvedčenej pedagogickej skúsenosti pre učiteľa:

- podiel na výchove budúcich divákov,
- rozvoj vlastnej a profesionálnej osobnosti,
- rozvoj kreativity,
- skúsenosť s režijnou prácou.

Zdroj: vlastný návrh

2.3 Potrebné pomôcky a prostriedky

Pomôcky a prostriedky: kúzelná palička, texty, miniharmónium, detské hudobné nástroje, CD – Viktor muzikant, zvieracie čiapky, kniha: O. Sekora: “Mravce sa nedajú“, papiere, sklo, plasty, obrázky, lístky s textami, hry.

Oblečenie pre postavy: sovy - 2x, medvede –2x, prasiatka –2x, hady - 2x, žaby - 2x, mravce - 6x.

Rekvizity: pníky 3x, zem – vymalovaná škatuľa, škatule s nápisom plasty, papier, sklo, muchotrávky 4x, stromy 2x, vtáčiky 10x na stromy, auto, modrá plachta – potok, hnedá látka – chlievik pre prasiatka, košík – plastové tanier, nožičky, vidličky, poháre, deka, plastové fľaše, vedierko a handra, fľaša od oleja, krčahy, veľké rolky 6x.

ZÁVER

„Divadlo predstavuje najsilnejší vyjadrovací jazyk, s tou najväčšou tvorivou schopnosťou, a je to skrátka preto, že je súhrnom všetkých umeleckých jazykov: divadlo to sú slová, pohyb, farby, hudba, skutočnosť a sny, emócie a myšlienky... Ako deti sme sa učili ako žiť ... hraním divadla. Učili sme sa rozumieť svetu... hraním divadla. Hraním divadla sa tiež učíme, že svet je možné urobiť omnoho lepším, než akým je; v našej súčasnosti môžeme premýšľať o minulosti a vymýšľať budúcnosť. Divadlo je niečo, na čo sa dívame – áno, ale je to tiež niečo hlboko vo vás, vo vnútri každého z nás: my sami sme divadlom! Je to náš vyjadrovací jazyk od okamžiku, keď sme sa narodili.“

Augusto Boal

Našou pedagogickou skúsenosťou sme chceli dokázať, že nácvik hudobno-dramatického divadla v ŠKD môže byť veľkým zážitkovým učením pre žiakov, môže obohacovať školský život vychovávateľa, pomáha zabráňovať stereotypu, rutine, všednosti, umožňuje pripraviť žiakom v ŠKD neopakovateľný zážitok, no zároveň si vyžaduje veľkú osobnú angažovanosť, kreativitu a autentickosť vychovávateľa. Táto osvedčená pedagogická skúsenosť splnila svoje ciele, bola prezentovaná deťom v MŠ, v ZŠ a rodičom na Deň Zeme. Stretla sa s obrovským úspechom a pozitívnym ohlasom zo strany spolužiakov, detí z MŠ a rodičov. Pre využitie nácviku hudobno-dramatického divadla je dôležitá základná hudobná a dramatická gramotnosť detí, tento návrh je možné rozložiť na viac časových jednotiek. Súčasťou tohto nácviku je aj príprava rekvizít, kostýmov, ktorú sme realizovali vo výtvarnej záujmovej činnosti, jej obsah sme zámerne nerozvíjali, ponechali sme to na fantáziu a kreativitu vychovávateľa.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. Bláha, V. a kolektív 1989. Metodické state o výchovno-vzdelávacej práci – V školskej družine II. SPN, Bratislava. 1989. ISBN: 80-08-00040-6
2. Hájek, B. - Hofbauer, B. - Pávková, J. 2008. Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy. Portál, Praha. 2008. ISBN: 978-80-7367-473-1
3. Hájek, B. - Pávková, J. a kol. 2007. Školní družina. 2. vyd. Portál. Praha 2007. ISBN: 978-80-7367-268-3
4. Lysáková, M. - Kopinová, L. – Podhorná, A. 1988. Piesne, hry a riekanky detí predškolského veku, SNP. Bratislava. 1988, 067-006-89 PHA
5. Machková, E.: Zásobník dramatických hier, NOC. Bratislava. 1997. ISBN: 80-7121-126-5
6. Rosslerová- Sláviková, H. 2009. Práca s umeleckým textom. Mladé letá. Bratislava. 2009. ISBN: 978-80-10-01736-2
7. Rusnák, F.: Rytmizovanie hovoreného slova v hudobnej výchove na materskej a základnej škole, Prešov : KPÚ, 1978
8. Stracenský, A. – Birošová, H. Spevník I. Cofin a.s. Prešov. ISBN: 80-967145-2-X
9. Valenta, J.: Metody a techniky dramatické výchovy. Praha 1997.
10. CD – VIKTOR MUZIKANT

http://www.mamtalent.sk/hadanky-o-zvieratach-prva-cast.phtml?program=1&ma__0__id_b=4679&ma__0__id_kp=15177 21.10.2012
<http://www.alinka.sk/c/hadanky-o-zvieratkach-12980.html>
https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:dxIM59hAq50J:zvedaveslniecko.sk/wp-content/uploads/Oberaj-ovocie...Janka-B....Nana_.doc+piese%C5%88+-+ober%C3%A1m+ovocie&hl=sk&gl=sk&pid=bl&srcid=ADGEESj8F68rAZfzd5CEFdOoiqBjeSiPm1XNVRnOpwSU9jH-qFLpv24sySxoWLKi91M4Zn21BOqtOEyrYmuXIWQ1WEBsTNid3eV2zaO9TDK0CkJeQsr8VGmXfv66yQu3q7Nfo1Gl3xJS&sig=AHIEtbQ4QdUHgE2vkdx0-HZwePSE2I3Vow
22.10.2012
<http://www.hudba.weblahko.sk/Hlasova-rozcvicicka.html> 24.10.2012
<http://www.jsinfo.cz/komdov/hlascvic.pdf> 24.10.2012

ZDROJE OBRÁZKOV:

súkromný archív autora
<http://www.dckvietok.com/VMVV.php>

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Pláč Zeme –scenár

Príloha 2 Návrh scény, osoby

Príloha 3 Rekvizity

Príloha 4 Aké prekvapenie uvidel Ferdo hore a dole

Príloha 5 Maľovanka

Príloha 1 Plač Zeme

- Javisko:** *(Na javisku zvieratká spia. Znie jarná relaxačná hudba. Zvieratká sa začnú prebúdzat' zo zimného spánku.)*
- Sovy:** *(Sovy sa prebúdzajú sa ako prvé. Pretrú si oči ponáňajú sa a poletujú ponad lúku, prebúdzajú dotykcom spiace žaby. Zahučaním prebudia medvede potom prasiatka a hady dotykcom. Vrátia sa späť k medveďom a ťahajú ich nech už vstávajú. Preletia cez javisko a vrátia sa na svoj pník.)*
- Žaby:** *(Zívajú, naňajú labky, umývajú oči vo vode a poskakujú dookola, ľahnú na chrbát kývajú labkami, hrajú sa.)*
- Medvede:** *(Sovy húkaním prebudia medvede. Ony sa prebúdzajú, zívajú, naňajú sa, ťažkým krokom vylezú von, kývnu labou a vrátia sa späť na svoje miesto spať. Po prebudení prasiatok sa vrátia sovy k medveďom a ťahajú ich nech už vstávajú. Medvede sa prebúdzajú zíváním, pretieraním očí. Zoberú si džbány s medom a s prstom naznačujú že ich vylizujú.)*
- Prasiatka:** *(Prebúdzajú sovy dotykcom. Ponáňajú sa, zazívajú. Chodia po štyroch vo svojom slamou vystlanom brlohu, vrtia zadočkom s chvostíkom, vyvaľujú sa v slame.)*
- Hady:** *(Prebúdzajú sa posledné. Ponáňajú sa, zavlnia rukami, preplazia sa po javisku a vrátia sa späť na miesto, kde tancujú.)*
- Sovy:** *(Poletujú po javisku, prebudili už všetky zvieratká a vracajú sa na svoje miesto. Skončila aj jarná relaxačná hudba. Zvieratká spievajú pieseň o jari.)*
1. Jar, jar, jar je tu, príroda sa prebudila, *(voľne sa pohybujú počas piesne)*
Jar, jar, jar, je tu všetky stromy okrášlila.
Zelená sa les aj lúka, dúha opäť farby nika.
Máj si z vóni herbár skladá, mama srna mláďa hľadá.
Jar, jar, jar je tu príroda sa prebudila,
Jar, jar, jar je tu všetky stromy okrášlila.
 2. Mladí či skôr narodení, radujú sa z tejto zmeny,
ožívajú zaránky, les polia aj škovránky.
Jar, jar, jar je tu príroda sa prebudila,
Jar, jar, jar je tu všetky stromy okrášlila.
 3. Preč sú snehy, preč sú mrazy, náladu nám nepokazí,
ani prvá jarná búrka, keď nás zmáča na potulkách.
Jar, jar, jar je tu príroda sa prebudila,
Jar, jar, jar je tu všetky stromy okrášlila. *(Príloha číslo)*
- Medveď:** *„Brum, brum aký je krásny deň.“ (Jeden medveď líže med z krčaha a druhý ťarbavým pohybom príde do stredu javiska hovorí a vracia sa späť)*
- Prasiatka:** *„Veru, veru slniečko nám svieti.“ (Vyvaľujú sa v blate a pri slovách krúčia zadočkom s chvostíkom.)*
- Sova:** *„Hú, hú počúvajte novinu.“
(Stojí na pni, rukami napodobňuje pohyb krídel.)*
- Žaby:** *„Kvak, kvak počúvame tak.“ (Napodobňujú skákanie žiab.)*
- Sova:** *„Počula som, že mravce si prídu na lúku postaviť mravenisko.“ (Preletí po javisku a hovorí pri pníku.)*
- Hady:** *„Ssss, ssss, ale veď oni bývali za potokom.“ (Pohybom svojho tela napodobňujú pohyb hada – vlnenie, presun k sove.)*
- Žaby:** *„Tak, tak.“ (Prikyvujú hlavami, umývajú si labky a hrajú sa.)*
- Sova:** *„Ľudia im tam všetko zničili, musia sa sťahovať hú ,hú.“ (Preletí do*

- stredu javiska a hlási všetkým.)*
- Medved':** „Veru, veru, brum, brum, ľudia všetko ničia.“
(*Ľarbavým pohybom ide do stredy javiska a kývne rukou.*)
- Zem:** „Ach, ach ľudia, ľudia prebud'te sa som už veľmi unavená.
(*Zem sedí na kraji javiska a spieva.*)
- Žaby:** „Počuli ste kvak, kvak.“ (*Vyskočia z potoka a skáču ku medveďom*)
- Medvede:** „Čo to bolo?“ (*načúvajú, obzerajú sa a rozkladajú rukami*)
- Hady:** „Sssss, ssssss.“ (*Pohybom svojho tela napodobňujú pohyb hada – vlnia sa na mieste.*)
- Zem :** „Ach , ach, ach ľudia , ľudia prebud'te sa som už veľmi unavená“ .
(*Zem spieva.*)
- Zvieratká:** „Kto to plače, kto to vzdychá“ - (*Zvieratká počas spevu hľadajú po javisku toho kto vzdychá. Nájdu zem a dospievajú.*)
- Zvieratá :** „Veď to naša matka zem tak vzlyká“ .(*Spievajú a ukazujú na zem.*)
(*Na javisko za spevu piesne prichádza rodina na aute.*)
- 1.V nedeľu hneď zaránky , (*Spievajú všetci*)
otec hľadá vibramky.
Deň je krásny ako kvet,
poďme deti na výlet.
V dákom horskom potoku, (*Ukazuje, že umýva auto.*)
umyjeme škodovku,
starý olej do trávy (*Olej vyleje do trávy a fľašu vyhodí tiež*)
ktože ho tam objaví.
My sme národ pracovitý (*Spievajú všetci a pochodujú.*)
Cit k prírode je v nás skrytý
Hor sa všetci do lesa,
Umyť autám kolesa. (*Opakuje sa refrén*)
- Plač zeme:** Ach , ach, ach ľudia , ľudia prebud'te sa som už veľmi unavená.
(*Zem spieva.*)
2. A čo rybky a raky,
žabky vtáky, čmeliaky.
Spieva otec: Autíčko je čisté zas,
tu háveď nech vezme d'as. (*Kyve rukou na zvieratká*)
Čisté auto pred domom
Novučičký olej v ňom
Čudujú sa ostatní,
akí sme my poriadni.
:
My sme národ pracovitý (*Spievajú všetci a pochodujú*)
Cit k prírode je v nás skrytý
Hor sa všetci do lesa,
Umyť autám kolesa.
(*Opakuje sa refrén . Rodina odchádza na aute preč.*)

(*Prichádza rodina na lúku na aute. Rozložia si svoje veci. Otec umýva auto,(odhadzuje plastovú fľašu od oleja do trávy, vylieva vodu do potoka – ukazuje len . Mama rozloží deku a deti posadajú naň. Neslušne sa správajú. Vybaľujú jedlo. Jedia z plastových tanierov s plastovými vidličkami, nožíkmi a všetko hádzu do trávy. Kričia, rozhadzujú papiere, plechovky, fľaše od vody(plastové) Odchádzajú na aute preč z javiska.)*)

Had 1: Sssss pozri ako si sa zašpinil(*Pohybom svojho tela napodobňujú pohyb*)

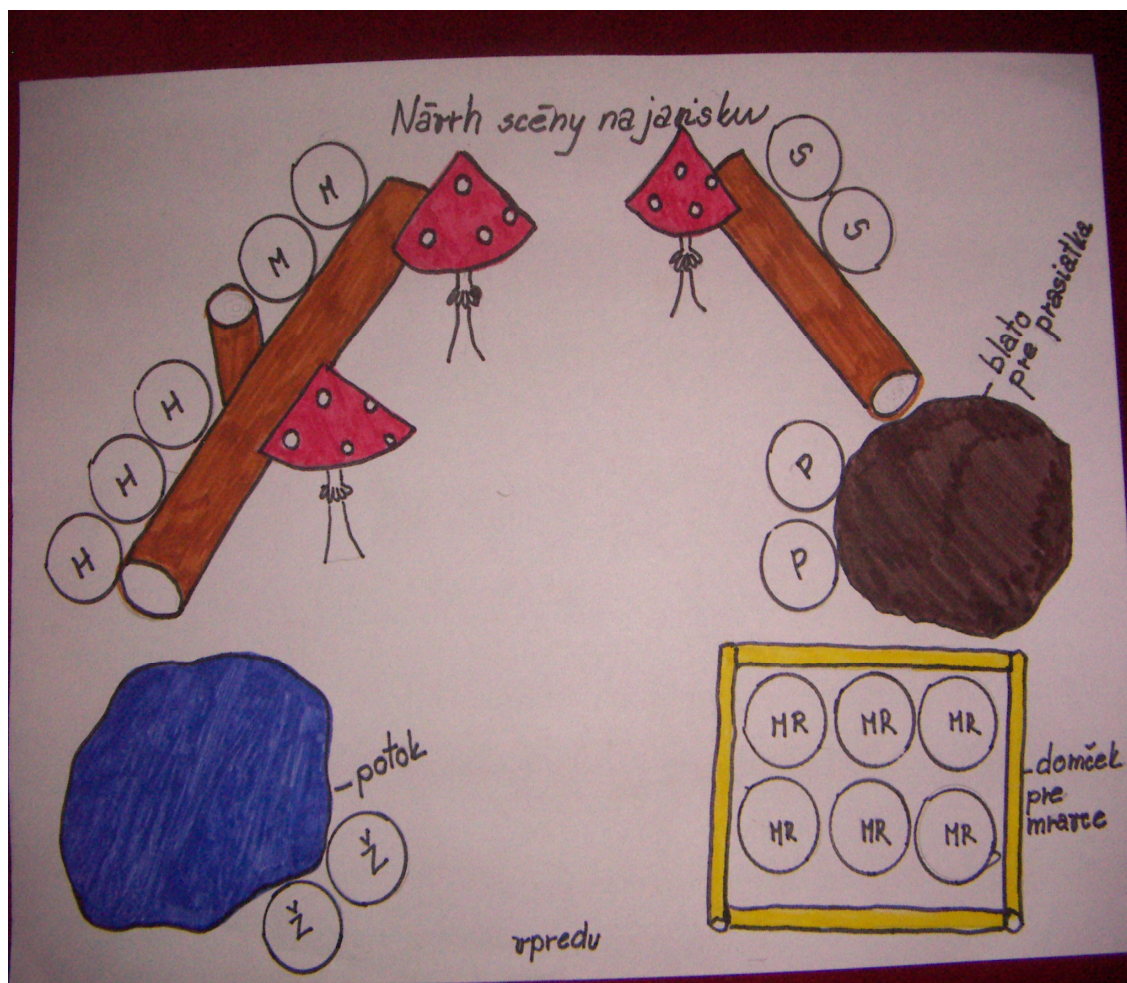
hada – vlnenie, presun na javisku dopredu ukazuje na hada, aký je špinavý).

- Had 2:** Ssss máš pravdu! (*Pozerá na tričko, krúti hlavou.*)
- Had 3:** Ale aj ty si špinavý ssss (*Ukazuje na hada 1*)
- Had 2:** Vidíš , stačí jedna návšteva ľudí a tráva nie je zelená. (*Rozkladá rukami ukazuje na neporiadok*)
- Had 1 :** Fuj samý olej. (*Dupne nohou, hady sa odplazia na svoje miesto.*)
- Žabka:** Kvak, kvak aj my ho máme v potoku. (*Vyskočia z potoka a ukazujú, že je tam fľaša od oleja.*)
- Medved':** (*Vychádza z brloha a stúpi na plechovku*) Au, au brum, kto to kedy videl, plechovky po zemi .
- Sova :** Hú , hú keby len to. Zo stromu je pohľad hrozný. Plechovky , papiere, fľaše.(*Stojí na pníku, pozerá a húka.*)
- Prasiatka:** Kvik, kvik ani hrať sa nemôžeme..(*Krútia zadočkom v chlieviku.*)
- Medved' :** Veru a to bola len jedna návšteva. (*Zalamuje rukami medved'.*)
- Mravce:** (*Spievajú, prichádzajú so slamkami(rolky z látok)o ktoré sa opierajú. Urobia jedno kolo po javisku a zastavia sa.*)
My sme smelí mravčekovia
sama práca samý zhon.
Cez leto sme pracovali
postavili sme si dom.
Bez práce niet ani chleba
ani teplej chalupy.
Kto pracuje ten je múdry,
kto leňoší je hlúpy.
- Mravec:** Juj , bračkovci a my sme si mysleli, že tu ešte ľudia neboli.(*Pobehuje po javisku a ukazuje na neporiadok, rozhadzuje rukami. Ostatní sa tiež čudujú – kyvu hlavami a zalamujú rukami.*)
- Prasiatka:** Boli, boli ,kvik kvik ,pozrite čo tu narobili .(*Pribehnú dopredu, po štyroch ukazujú na neporiadok, zavrtia zadočkom, odchádzajú späť.*)
- Hady:** Všade neporiadok, šaty máme celé od oleja.(*Pohybom svojho tela napodobňujú pohyb hada – vlnia sa smerom k prasiatkam a ukazujú na špinavé šaty od oleja.*)
- Žaby:** (*Skáču do stredu javiska a ukazujú špinavé labky, vracajú sa späť.*) Aj my sme ako kominári kvak, kvak.
- Medvede:** Zavolajme kamarátov.(*Ťarbavým pohybom prichádzajú k mravcom.*)
- Spolu všetci:** Deti pod'te nám pomôcť.(*Kyvu na deti. Deti prichádzajú na javisko.*)
- Deti:** (*Deti pozerajú koľko neporiadku, niektorí sa držia za hlavu a krúčia ňou.*) No toto! A to je čo? (*Dvíhajú papiere, fľaše a čudujú sa.*)
- Medvede:** “Brum, brum bola tu jedna rodina s deťmi na výlete a takto to dopadlo.(*Ťarbavým pohybom prídu bližšie k deťom a ukazujú na odpadky.*)
- Deti:** (*Recitujú a mravce si postaví domček z roliek do tvaru obdĺžnika a pokľakajú si doň.*) V lese neporiadok neznesieme. Raz, dva vám pomôžeme, veď my už všetci vieme, čo kde patrí.(*Deti triedia odpad do škatúl, ktoré sú na javisku.*)
- Prvé dieťa:** Že je dobré triediť smeti,
vedia už i malé deti.
Papier sem a sklo zas
na toto si pozor daj.

- Druhé diet'a:** V lese nesmieš plašiť vtáky,
odhadzovať papier dáky.
Tíško kráčaj, nekrič tam,
nie si v lese predsa sám.
- Tretie diet'a:** Z papiera je nový zasa
funguje to, to je krása.
Z črepín budú nové veci,
pomáhajme pri tom všetci
- Štvrté diet'a:** Zvieratká sú rady v tichu,
v čistej hore, pri rybníku.
Odvd'ačia sa, budú rady,
špina, hluk im veľmi vadí.
- Prvé diet'a:** Tak a teraz si tu môžete žiť šťastne. (*Odchádzajú deti z javiska
a zvieratká si spievajú pieseň ako sa im šťastne žije*).
1. V hustom lese vedľa lúčky,
počuť žabku potichučky
všetkým vôkol oznamuje
ako sa jej dobre žije.
Kva, kva, kva, kva (*opakujú 4x*)
(*Žabky skáču na javisku dopredu, spievajú, ľahnú na chrbát a kyvu
labkami a odchádzajú.*)
 2. V hustom lese vedľa lúčky,
počuť macka potichučky
všetkým vôkol oznamuje
ako sa mu dobre žije.
Brum, brum, brum, brum (*opakujú 4x*)
(*Medveď ľarbavým pohybom prejde dokola po javisku a na slová brum
prešľapuje uprostred javiska vpredu a spieva.*)
 3. V hustom lese vedľa lúčky
počuť svinku potichučky
všetkým vôkol oznamuje
ako sa jej dobre žije.
Kroch, kroch, kroch, kroch (*opakujú 4x*)
(*Prasiatka po štyroch prechádzajú dokola na slova kvik stoja uprostred
javiska krútiť zadočkami, otočia sa zakrútiť zadočkom a odchádzajú na
svoje miesto.*)
 4. V hustom lese vedľa lúčky,
počuť sovu potichučky
všetkým vôkol oznamuje
ako sa jej dobre žije.
hu, hu ,hu, hu (*opakujú 4x*)
(*Sovy lietajú dokola a na slova hu stoja uprostred javiska vpredu a
spievajú, odlietajú na svoje miesto*)
 5. V hustom lese vedľa lúčky,
počuť hada potichučky
všetkým vôkol oznamuje
ako sa mu dobre žije.
ssss, ssss,ssss,ssss (*opakujú 4x*)
(*Hady sa plazia dokola a na slova ssss stoja uprostred javiska vpredu a
na záver sa odplazia na svoje miesto.*)

Príloha 2 Návrh scény

Osoby: sovy - 2x – oblečenie, medvede –2x – oblečenie, prasiatka –2x – oblečenie, hady - 3x – oblečenie, žaby - 2x – oblečenie, mravce - 6x – oblečenie, zem - 1x, otec - 1x, mama - 1x, dcéry - 2x, dieťa - 4x

Príloha 3 Rekvizity

Rekvizity: pníky 3x, zem – vymaľovaná škatuľa, škatule s nápisom plasty, papier, sklo, muchotrávky 4x, stromy 2x, vtáčiky 10x na stromy, auto, modrá plachta – potok, hnedá látka – chlievik pre prasiatka, košík – plastové tanier, nožíky, vidličky, poháre, deka, plastové fľaše, vedierko a handra, fľaša od oleja, krčahy.

Príloha 4 Aké prekvapenie uvidel Ferdo hore a dole

Div divúci! Razom sa nad mraveniskom rozsvietilo ako za bieleho dňa, z chodby mraveniska pod Nebojsovým vedením nastúpila partia mravcov a spievala si: „Vyhrňme si rukávy!“ Začalo sa pracovať, v stavbe sa pokračovalo ako za dňa.

„Vidíš?“ pýtal sa zničený Frfloš.

„Vidím, vidím!“ nadšene volal Ferdo. „To je krása! To je nádherné! To musím povedať mamičke, čo všetko mravce dokážu a aký chlapík je Buchtička!“

Hrôzou skameneného Frfloša nechal hore a utekal do mamičkinej komnaty.

Ale mamička už o všetkom vedela. „Pestúanky mi to už povedali. Radšej utekaj pozrieť sa k Prácičkovi!“

O chvíľu už Ferdo videl, čo sa robí. Aj Prácička si urobil na všetko plán a porozdeľoval úlohy. Jedny mravce nosili brvná, druhé ich stavali. Tretie do nich tĺkli a tak rýchlo dvíhali podpery novej a pevnej chodby, akú v mravenisku ešte nikdy nemali. Ďalšie mravce vynášali vyhrabanú hlinu, vyhrabané kamene. Všetko šlo ako po masle, raz – dva – tri, nikde sa to nezastavilo, akoby tu pracoval nejaký ohromný stroj.

„To nič nie je. Zajtra uvidíš, ako si obstaráme hrady!“ sľuboval rozradostene Prácička Ferdovi.

„Budeme mať krásne mravenisko!“ radoval sa Ferdo. A keď usínal, ešte si šepkal: „To som teda naozaj zvedavý, čo zasa zajtra uvidím.“

Ale čo uvidel, o tom sa mu nikdy ani len nesnívalo.

OmalovankyZadarmo.sk

